

Konferencja

„Zasady i kryteria akredytacji uczelni po wejściu w życie KRK”

**Zakres i formy udziału otoczenia uczelni
w procesie kształtowania koncepcji
kształcenia w ocenie Polskiej Komisji
Akredytacyjnej**

Dr Michał Kaczmarczyk

Prorektor Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu

Cele referatu:

- Przedstawienie **rekomendowanych rozwiązań** pozwalających włączyć różne grupy interesariuszy uczelni w projektowanie i doskonalenie programów kształcenia
- Zaprezentowanie „**dobrych praktyk**” w zakresie współpracy z otoczeniem odnośnie do projektowania programów studiów, wdrożonych przez polskie uczelnie

Jak powstawał referat:

- Analiza **raportów z wizytacji** Państwowej i Polskiej Komisji Akredytacyjnej
- Wywiady badawcze** z ekspertami PKA
- Analiza rozwiązań stosowanych przez uczelnie **certyfikowane w ramach programu „Uczelnia Liderów”**, realizowanego przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego i Agencję PRC
- Doświadczenia Wyższej Szkoły Humanitas – **laureata „Konkursu o Milion” MNiSW**

Co należy zrobić, by spełnić wymogi reformy i oczekiwania instytucji akredytujących?

1. Włączyć różne grupy interesariuszy w projektowanie koncepcji kształcenia (w raporcie samooceny wskazujemy czy oraz w jaki sposób, i w jakim zakresie koncepcja kształcenia nawiązuje do misji uczelni i strategii jednostki oraz **czy i jacy wewnątrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczyli w procesie kształtowania koncepcji kształcenia?**) – ważna jest spójność: czy grupy interesariuszy, których włączamy w proces kształtowania koncepcji kształcenia odpowiadają założeniom strategii...
2. W trakcie wizytacji należy przedstawić następujące dokumenty (w wersji papierowej i elektronicznej): misję oraz strategię uczelni / jednostki; statut uczelni; **dokumentację dotyczącą udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie kształtowania koncepcji kształcenia** – nie wystarczy konsultować, należy jeszcze dokumentować...

3. W trakcie wizytacji należy przedstawić informację **na temat współpracy międzynarodowej, z uwzględnieniem wpływu jej czynników na proces dydaktyczny, w tym formułowanie i realizację programów kształcenia i jego efektów.** Należy przedstawić informacje charakteryzujące współpracę międzynarodową w zakresie dydaktyki (**np. udział przedstawicieli instytucji partnerskich w projektowaniu i realizacji kształcenia**) i badań naukowych (realizacja wspólnych tematów badawczych) oraz ocenić jej znaczenie dla procesu dydaktycznego – **w otoczeniu międzynarodowym również występują interesariusze uczelni...**
4. W trakcie wizytacji należy przedstawić **opis struktury procesu decyzyjnego,** w tym organy i osoby podejmujące decyzje odnoszące się do tworzenia i prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku studiów z uwzględnieniem zakresu ich kompetencji i odpowiedzialności, a także opis **udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia - włączanie interesariuszy w proces kształcenia musi mieć charakter stały, przynosić określone , mierzalne i udokumentowane efekty oraz musi być spójne z pozostałymi elementami procesu decyzyjnego...**

W jaki sposób w praktyce włączać interesariuszy w proces kształcenia? – na początek...

1. Właściwie zdefiniować grupy interesariuszy – szeroki krąg podmiotów, wiele środowisk... **OPRACOWANIE LISTY DLA POSZCZEGÓLNYCH KIERUNKÓW**
2. Zaprojektować konkretne mechanizmy, formy i płaszczyzny współpracy z otoczeniem i ująć je w procedury – udział interesariuszy w kształtowaniu koncepcji kształcenia jako element szerszego systemu, część architektury procesów decyzyjnych
3. Zdywersyfikować mechanizmy współpracy z otoczeniem i pozyskiwania informacji z otoczenia
4. Włączyć zadania z obszaru współpracy z otoczeniem w odniesieniu do procesu kształcenia w zakres kompetencji odpowiedniej jednostki (np. wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia)
5. Włączyć studentów i pracowników w proces kształtowania koncepcji kształcenia

Współpraca z otoczeniem w obszarze dydaktyki:

- Kto?
- W jaki sposób?

KTO? – zespół ds. jakości kształcenia, najlepiej na szczeblu wydziału/institutu

- Konwent, Rada Gospodarcza, Rada Powiernicza uczelni itp. (**plusy:** ciało umocowane formalnie, z tradycją i doświadczeniem, cieszące się autorytetem; **minusy:** szczebel centralny, wąski krąg interesariuszy, szeroki zakres zadań)
- **Rada Konsultacyjna na szczeblu instytutu/katedry – rozwiązanie rekomendowane - PLUSY:** zasada subsydiarności i decentralizacji procesów decyzyjnych, specyfika interesariuszy dostosowana do kierunku, gremium koncentrujące się na kwestiach dydaktycznych
- **Regionalne konsorcja naukowo-przemysłowe** (klastry, parki naukowo-technologiczne itp.) – tak...

Studium przypadku – Wyższa Szkoła Humanitas

- **WEWNĄTRZINSTYTUTOWE ZESPOŁY DS. JAKOŚCI KSZTAŁCENIA:** decyzje dotyczące obszaru jakości nauczania na danym kierunku **podejmowane są przez gremia rozumiejące jego specyfikę i zlokalizowane najbliżej adresatów tych decyzji:** studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych. Zespoły wyposażono **w szerokie kompetencje**, przyznając im realny wpływ na jakość realizowanych programów studiów. Zespoły dokonują m.in. corocznej ewaluacji programu studiów poprzez porównywanie efektów i treści kształcenia wszystkich modułów z kompetencjami, wiedzą, doświadczeniem, zainteresowaniami i kierunkami rozwoju naukowego nauczycieli prowadzących dany moduł oraz z tendencjami obserwowalnymi na rynku pracy. Zespoły dokonują także regularnej oceny prac dyplomowych i studenckich prac zaliczeniowych, analizują raporty z hospitacji zajęć dydaktycznych i organizują szkolenia nt. jakości kształcenia dla nauczycieli akademickich.

-
- Przy zespołach powołano **Rady Konsultacyjne ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym** z udziałem przedstawicieli otoczenia. Rada pełni rolę **gremium opiniodawczo-konsultacyjnego Zespołu** i uczestniczy w procesie doskonalenia programu studiów, corocznie formułując swoje wnioski odnośnie do wymaganych przez pracodawców kompetencji, wiedzy i umiejętności absolwentów dziennikarstwa. Wnioski te są uwzględniane przy projektowaniu zmian w programach studiów.

W jaki sposób?

- **Zogniskowany wywiad grupowy** - moderowana dyskusja prowadzona przez zebraną w jednym miejscu grupę ludzi. W wywiadzie fokusowym najczęściej bierze udział badacz i około 5 - 10 osób.
- **Konsultacja kierunkowych efektów kształcenia, sylwetki absolwenta oraz programów studiów poszczególnych modułów** – projekt „Przewodnika po kierunku...” do konsultacji z otoczeniem
- **Konferencja + dyskusja** – zaproszenie przedstawicieli otoczenia
- **Badania preferencji pracodawców** – oczekiwania odnośnie do efektów kształcenia, ale nie tylko (np. określanie – wspólnie z pracodawcami - tematyki prac dyplomowych na studiach o profilu praktycznym)

- **Nowe media: Web 2.0**
- **Eksperskie kontrole prac zaliczeniowych i dyplomowych, udział ekspertów zewnętrznych w egzaminach** – przed rozpoczęciem semestru Komisja ds. Jakości Kształcenia dokonuje wyboru efektów nauczania z macierzy kompetencji sformułowanych dla danego kierunku studiów (np. umiejętność pracy w zespole lub umiejętność komunikowania się z otoczeniem), których realizacja będzie poddana pomiarowi w danym semestrze oraz przedmiotów, w ramach których zaplanowano realizację wybranych celów. Następnie wewnątrzni i zewnątrzni eksperci – praktycy dokonują oceny uzyskanych efektów kształcenia. Wyniki oceny zostają zawarte w raporcie, na podstawie którego w razie konieczności są podejmowane działania korygujące inicjowane przez Komisję ds. Jakości Kształcenia.

- **Cykliczne spotkania otwarte z przedstawicielami otoczenia**
- **Opinie z praktyk jako źródło wiedzy** nt. oczekiwań interesariuszy zewnętrznych
- **Ankietyzacja studentów** – jedna z uczelni rozbudowała ankietę wypełnianą przez studentów przed zakończeniem zajęć w taki sposób, że studenci określają dodatkowo: trzy najbardziej cenne kompetencje, które zdobyli w ramach danego przedmiotu oraz trzy kompetencje, których nie zdobyli, natomiast sądzili, że zdobędą. Odpowiedzi na te pytania stanowią dla wykładowców i kierowników katedr informację zwrotną i wyznaczają kierunki dalszego doskonalenia programów
- **Udział studentów w zespołach ds. jakości kształcenia**
- **Badania wśród pracowników, zwłaszcza praktyków** (ich ocena realizowanych programów studiów, propozycje zmian, dostrzeżone mankamenty i mocne strony programów)

Podsumowanie

- Włączanie interesariuszy w proces kształtowania oferty dydaktycznej uczelni i doskonalenie programów studiów musi mieć charakter permanentny – *wdrożyliśmy KRK, czas na dłuuuugi odpoczynek... - BŁĄD!*
- Kooperacja z interesariuszami przebiega w różnych formach i na różnych płaszczyznach – uczelnie często realizują szeroką współpracę z otoczeniem zew. i wew., ale nie wykazują jej w raportach samooceny – *robimy, ale nie napisaliśmy, bo nam umknęło, a poza tym to jest oczywiste... - BŁĄD!*
- Kooperacja z otoczeniem odnosząca się do programów kształcenia powinna być udokumentowana – *robimy, ale nie potrafimy przekonać ekspertów, że robimy... - BŁĄD!*

Uprzejmie dziękuję Państwu za uwagę 😊

Michał Kaczmarczyk
prorektor@humanitas.edu.pl